

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ
ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศไทย
Factors Affecting Working Capital Management and Firm's Performance of
Small and Medium Enterprises, Food Industries in Thailand

ณรรดา แก้วทรัพย์¹ และ ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์²

Narada Kaewsup¹ and Natsapan Paopun²

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม^{1,2}

Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand^{1,2}

E-mail Narada_Kaewsup@yahoo.com¹

Received: 2023-03-03; Revised: 2023-03-30; Accepted: 2023-03-31

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ 2) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ และ 3) สร้างแบบจำลองของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร จังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ประชากรคือ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ใช้ตัวอย่างขนาด 500 ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้าน การควบคุมภายใน สมรรถนะทางการเงินและบัญชี และการกำกับดูแลกิจการ ส่งผลและมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.36 0.27 และ 0.21 ตามลำดับ 2) การควบคุมภายในสมรรถนะทางการเงินและบัญชี การกำกับดูแลกิจการ และการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ส่งผลและมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ของกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.16 0.22 0.40 และ 0.27 ตามลำดับ และ 3) ได้แบบจำลองของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารเงินทุนหมุนเวียน, การควบคุมภายใน, สมรรถนะด้านการเงินและบัญชี, ผลการดำเนินงาน, วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

The objectives of this research were to 1) factors affecting working capital management and firm's performance, 2) study the influence of factors affecting working capital management and firm's performance, 3) creating a model that affect working capital management and firm's performance in small and medium enterprises food industry in Bangkok and vicinity by employ a mixed study method. The population was food industry, small and medium enterprises, a sample size of 500 was used by a multistage random sampling method by stratified sampling collected data questionnaire. The statistics used in the study consisted of frequency percentage, mean, standard deviation and Structural Correlation Analysis (SEM).

The results of the research showed that factors which have a positive influence on the management of working capital of small and medium enterprises in the food industry significantly at the 0.05 level are 1) Internal Control (ICO), Financial and Accounting Competencies (FAC). and Corporate Governance (CGO) influence of 0.36, 0.27 and 0.21 respectively. 2) Factors which have a positive direct effect on the firm's performance of small and medium enterprises in the food industry significantly at the .05 level are Internal Control (ICO), Financial and Accounting Competencies (FAC), Corporate Governance (CGO), and Working Capital Management influence of 0.16, 0.22, 0.40 and 0.27 respectively. 3) The suitable model of factors affecting working capital management and business performance are presented

Keywords: Working Capital Management, Internal Control, Financial and Accounting Competence, Small and Medium Enterprises, Corporate Governance and Firm's Performance

บทนำ

เงินทุนหมุนเวียนมีบทบาทที่สำคัญต่อการประกอบธุรกิจ สามารถชี้วัดถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารกิจการ ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการด้านการผลิต การขาย การบริหารบุคลากร และการบริหารเงินของกิจการ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารกิจการให้เติบโต เงินทุนหมุนเวียนเป็นสัญญาณสภาพคล่องของผู้ประกอบการ การบริหารเงินทุนที่เหมาะสมสามารถบริหารภาระหนี้สินได้ เพื่อให้การดำเนินกิจการเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องและมีโอกาสในการนำเงินทุนนั้นกลับไปใช้ในการดำเนินงานได้มาก

ผู้ประกอบการในประเทศไทย ร้อยละ 95 คือผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องการบริหารเงินทุนหมุนเวียน โดยเงินทุนจะจมอยู่ในลูกหนี้การค้า สินค้าคงคลัง และทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รวมถึงการนำเงินไปใช้ส่วนตัว การมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอ

เป็นหลักประกันในการบริหารธุรกิจให้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ผลการดำเนินงานขาดทุน แต่หากมีเงินทุนหมุนเวียนที่คล่องตัว กิจการก็มีโอกาสที่จะฟื้นตัวได้

ทุกกิจการต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จะได้รับผลกระทบมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ จึงควรเตรียมความพร้อมของเงินทุนหมุนเวียนให้เพียงพอ เนื่องจากกลยุทธ์การตอบสนองและความยืดหยุ่นของ SMEs นั้นแตกต่างจากบริษัทขนาดใหญ่ เช่น ถูกบังคับให้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานในระยะเวลาที่กระชั้นชิดโดยไม่ได้ตั้งใจ ข้อจำกัดในการเข้าหาแหล่งเงินทุน เป็นเหตุให้ SMEs ต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอในการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (Ikmal Adian, Djeneba Doumbia, Neil Gregory, Alexandros Ragoussis, Aarti Reddy and Jonathan Timmis , 2020) รวมถึง SMEs มีส่วนสำคัญในการสร้างงาน สร้างรายได้ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาธุรกิจขนาดใหญ่ของประเทศโดยเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนทางเศรษฐกิจของประเทศ หากภาคเศรษฐกิจของธุรกิจ SMEs เติบโตได้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่แท้จริง (Real Sector) ของประเทศก็จะอยู่รอดได้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาในผู้ประกอบการ SMEs ที่จดทะเบียนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมอาหาร เนื่องจากมีส่วนสำคัญในสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย เชื่อมโยงไปยังเศรษฐกิจฐานรากของประเทศคือการทำเกษตรกรรม โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารให้กับหลายประเทศ ในปี 2562 มีมูลค่าการส่งออกอาหารอยู่อันดับที่ 11 ของโลก ด้วยมูลค่าการส่งออกรวม 1.007 ล้านล้านบาท ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 การส่งออกกลุ่มสินค้าอาหารเติบโตถึง 4.5% (YoY) ถึงแม้ทั่วโลกกำลังเผชิญสภาวะเศรษฐกิจจากวิกฤติโควิด-19 SMEs อุตสาหกรรมอาหาร มีบทบาทสำคัญ แต่กลับรับผลกระทบได้ง่ายกว่าบริษัทขนาดใหญ่ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ทางผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนหมุนเวียน จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยทำการศึกษาในอุตสาหกรรมอาหาร ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นเขตอุตสาหกรรม มีกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและเหมาะสมในงานวิจัยนี้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศไทย” เพื่อพัฒนาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถนำผลการศึกษาไปยังผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

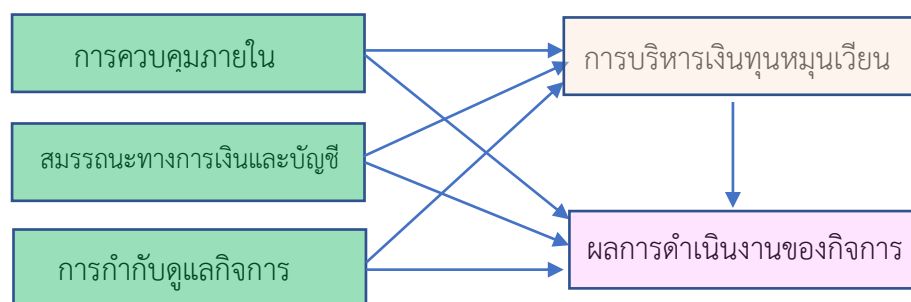
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศไทย

3. เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยที่ส่งผลการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและ ผลการดำเนินงานของกิจการ โดยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยทั้งในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ โดยรูปแบบที่ได้พัฒนามาจาก การควบคุมภายใน สมรรถนะทางการเงินและบัญชี การกำกับดูแลกิจการ การบริหารเงินทุนหมุนเวียน และผลการดำเนินงานของกิจการ จากการสังเคราะห์หัวข้อต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการตรวจสอบเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเป็นตัวแบบสมการโครงสร้าง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร” และการศึกษาเชิงปริมาณโดยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 15,375 ราย โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 ราย ตามการคำนวณกรณีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางเทคนิคสถิติ (Structural Equation Modeling: SEM) และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจาก 3 กลุ่มประชากรได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร การผลิตเครื่องดื่ม และการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 150, 50 และ 300 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างจากกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัยโดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านมีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) ทุกข้อมากกว่า 0.50 และความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างแบบแอลฟา (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.978 ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 5 ข้อ และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานจำนวน 5 ด้านได้แก่ การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) การกำกับดูแลกิจการ (CGO) การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) และผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) จำนวน 111 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับปัจจัย มี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert' Scale (Likert, 1932)

การเก็บข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2564 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 โดยทำสำรวจผ่านช่องทางออนไลน์ ให้กับผู้แทนผู้ให้ข้อมูลแทนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ผู้ประกอบการ ผู้จัดการการเงิน ผู้จัดการบัญชี ในอุตสาหกรรมอาหาร จังหวัด กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ จำนวน 500 ราย

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

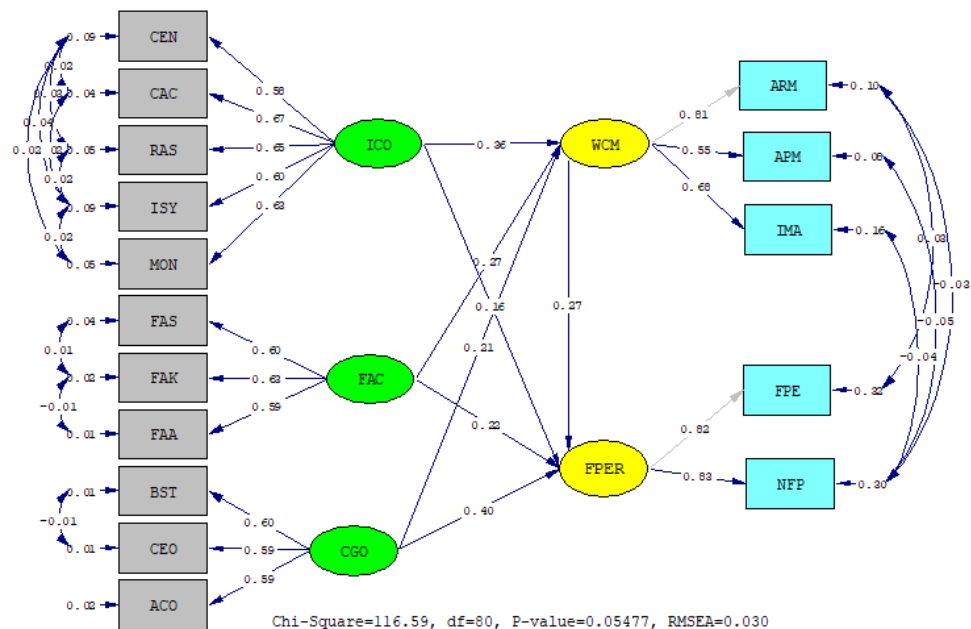
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติ ร้อยละความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบาย ระดับ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ได้แก่ การควบคุมภายใน สมรรถนะทางการเงินและบัญชี การกำกับดูแลกิจการ การบริหารเงินทุนหมุนเวียน และผลการดำเนินงานของกิจการ

2. ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling-SEM) วิเคราะห์ตัวแบบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าดัชนีชี้วัด $\chi^2/df = 1.710$, CFI = 1.000, GFI = 0.970, AGFI = 0.950, RMSEA = 0.030 และ SRMR = 0.013 ได้ค่าน้ำหนักอิทธิพลและค่าสถิติได้ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกิจการฯ

ตารางที่ 1 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าสถิติปัจจัยที่ส่งผลต่อการ บริหารเงินทุนหมุนเวียน และผลการดำเนินงานของกิจการ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ					
	b	beta	SE	t	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ
การควบคุมภายใน(ICO)						
สภาพแวดล้อมควบคุม (CEN)	0.58	0.89	0.023	24.85	0.79	-0.15
กิจกรรมควบคุม (CAC)	0.67	0.96	0.023	28.86	0.92	0.58
การประเมินความเสี่ยง (RAS)	0.65	0.95	0.023	28.33	0.90	0.51
สารสนเทศและการสื่อสาร (ISY)	0.60	0.90	0.024	25.14	0.81	-0.12
การติดตาม (MON)	0.63	0.95	0.022	28.29	0.90	0.49
สมรรถนะทางการเงิน และบัญชี(FAC)						
ทักษะด้านการเงินและบัญชี (FAS)	0.60	0.95	0.021	28.67	0.91	0.01
ความรู้ด้านการเงินและบัญชี (FAK)	0.63	0.97	0.021	29.48	0.95	0.54
ทัศนคติด้านการเงินและบัญชี (FAA)	0.59	0.99	0.019	30.72	0.98	1.04
การกำกับดูแลกิจการ(CGO)						
คณะกรรมการบริหาร (BST)	0.60	0.99	0.019	30.93	0.98	0.87
ประธานบริหารสูงสุด (CEO)	0.59	0.99	0.019	30.67	0.97	0.71

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ					
	b	beta	SE	t	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ
คณะกรรมการตรวจสอบ (ACO)	0.59	0.98	0.020	30.11	0.95	0.09
WCM = 0.36(ICO)+0.27(FAC)+0.21(CGO) , R ² = 0.65						
การบริหารลูกหนี้การค้า (ARM)	0.81	0.93	-	-	0.87	0.47
การบริหารเจ้าหนี้การค้า(APM)	0.55	0.89	0.018	30.90	0.78	0.45
การบริหารสินค้าคงเหลือ(IMA)	0.68	0.86	0.024	28.92	0.74	0.27
FPER = 0.27(WCM)+0.16*ICO+0.22(FAC)+0.40(CGO) , R ² = 0.96						
ผลการดำเนินงานทางการเงิน (FPE)	0.82	0.82	-	-	0.67	0.09
ผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน (NFP)	0.83	0.83	0.037	22.43	0.70	0.15
$\chi^2/df = 1.710$, CFI = 1.000, GFI = 0.970, AGFI = 0.950, RMSEA = 0.030 , SRMR = 0.013						

จากภาพที่ 2 พบว่า การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) และการกำกับดูแลกิจการ (CGO) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) และผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) มีค่า P-value เท่ากับ 0.05477 ได้แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) และผลการดำเนินงานของกิจการ(FPER) สอดคล้องกับกรอบการวิจัย สามารถอธิบายอิทธิพลและน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

องค์ประกอบการบริหารเงินทุนหมุนเวียน(WCM)

การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) และ การกำกับดูแลกิจการ (CGO) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) ได้ร้อยละ 65.0 การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.05 จาก การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) และ การกำกับดูแลกิจการ (CGO)โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.36 และ 0.27 และ 0.21 ตามลำดับ เขียนเป็นโมเดลได้ดังนี้

$$WCM = 0.36(ICO) + 0.27(FAC) + 0.21(CGO)$$

องค์ประกอบผลการดำเนินงานของกิจการ(FPER)

การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) การกำกับดูแลกิจการ (CGO) และการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) ได้ร้อยละ 96.0 ผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.05 จาก การควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) การกำกับดูแลกิจการ (CGO) และการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.16 0.22 0.40 และ 0.27 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) ยังได้รับ อิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ

.05 จากการควบคุมภายใน (ICO) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) การกำกับดูแลกิจการ (CGO) ผ่านการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.10 0.07 และ 0.06 ตามลำดับ เขียนเป็นโมเดลได้ดังนี้

$$FPER = 0.27(WCM) + 0.16(ICO) + 0.22(FAC) + 0.40(CGO)$$

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้

1) การควบคุมภายใน (ICO) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการควบคุมภายใน (ICO) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การควบคุมภายใน (ICO) ได้แก่ ด้านกิจกรรมควบคุม (CAC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.67 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ระดับการควบคุมภายใน (ICO) ร้อยละ 92.0 รองลงมาเป็นด้าน การประเมินความเสี่ยง (RAS) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.65 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ระดับการควบคุมภายใน (ICO) ร้อยละ 90.0 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ระดับการควบคุมภายใน (ICO) น้อยที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมควบคุม (CEN) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.58 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ระดับการควบคุมภายใน (ICO) ร้อยละ 79.0

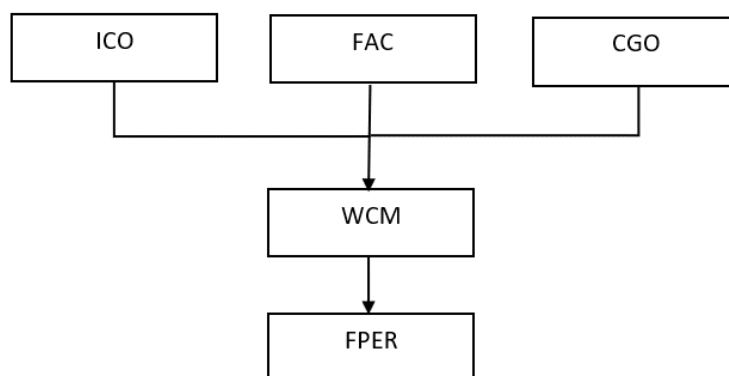
2) สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของสมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) มากที่สุดได้แก่ด้านความรู้ด้านการเงินและบัญชี (FAK) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.63 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) ร้อยละ 95.0 รองลงมาเป็นด้านทักษะด้านการเงินและบัญชี (FAS) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.60 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) ร้อยละ 91.0 น้อยที่สุด คือ ด้านทัศนคติด้านการเงินและบัญชี (FAA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.59 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้สมรรถนะทางการเงินและบัญชี (FAC) ร้อยละ 98.0

3) การกำกับดูแลกิจการ (CGO) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการกำกับดูแลกิจการ (CGO) พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การกำกับดูแลกิจการ (CGO) มากที่สุดได้แก่ด้านคณะกรรมการบริหาร (BST) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.60 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การกำกับดูแลกิจการ (CGO) ร้อยละ 98.0 รองลงมาเป็นด้านคณะกรรมการตรวจสอบ (ACO) และด้านประธานบริหารสูงสุด (CEO) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.59 มีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การกำกับดูแลกิจการ (CGO) ร้อยละ 97.0 และ 95.0 ตามลำดับ

4) การบริหารเงินทุนหมุนเวียน(WCM) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) มากที่สุดได้แก่ ด้านการบริหารลูกหนี้การค้า (ARM) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.81 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) ร้อยละ 87.0 รองลงมาเป็นด้านการบริหารสินค้าคงเหลือ(IMA)โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.68 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) ร้อยละ 74.0 น้อยที่สุด คือด้านการบริหารเจ้าหนี้การค้า (APM) โดยมีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ 0.55 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (WCM) ร้อยละ 78.0

5) ผลการดำเนินงานของกิจการ(FPER) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยผลการดำเนินงานของกิจการ(FPER)พบว่าตัวแปร ผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน (NFP) และผลการดำเนินงานทางการเงิน (FPE) มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ผลการดำเนินงานของกิจการ (FPER) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.83 และ 0.82 ตามลำดับ มีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของกิจการ(FPER) ร้อยละ 70.0 และ 67.0 ตามลำดับ โดยแสดงเป็นแบบจำลอง IFCWC Model ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดง IFCWC Model

อภิปรายผล

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เส้นทางโดยชุดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสมการโครงสร้าง (SEM) พบว่า 1) การบริหารลูกหนี้การค้า (Account Receivable Management) มีความสำคัญต่อการบริหารบริหารหมุนเวียน โดยเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดคือการติดตามหนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งกระแสเงินสดเพื่อใช้ในการกิจการ การกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อ อายุของลูกหนี้ ตารางวิเคราะห์อายุลูกหนี้การค้าถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ลูกหนี้ได้เกิดความรู้สึกในการติดตามหนี้อย่างต่อเนื่อง A. Srivastava (2010) 2) การควบคุมภายใน เรื่องการติดตามและการตรวจสอบรายงานอย่างสม่ำเสมอ ความสำคัญต่อการบริหารบริหารหมุนเวียน การจัดให้มีรายงานการตรวจสอบทุกวัน เช่นการดูแลเงินสด การดูแลพนักงาน ช่วยให้ผู้บริหารมีระบบสัญญาณเตือนภัย ป้องกันการเกิดทุจริตและป้องกันความเสียหายต่อทรัพย์สินขององค์กร J.Pierre Bruwer, P. Coetzee and J. Meiring (2017) 3) สมรรถนะด้านการเงินและบัญชี ด้านทักษะด้านการเงินและบัญชี เรื่องการจัดทำงบการเงิน ที่จัดทำโดยพนักงานที่มีทักษะด้านบัญชี มีความสำคัญต่อการบริหารบริหารหมุนเวียน โดยผู้ที่มีทักษะด้านการเงินและบัญชี จะความชำนาญในการจัดทำงบประมาณ รายรับ รายจ่าย การบริหารการเงินส่วนบุคคล การเจรจากับธนาคาร Alliance for Financial Inclusion (AFI) , 2020. 4) การกำกับดูแลกิจการ ด้านคณะกรรมการตรวจสอบ เรื่องหน่วยงานควรมีคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและติดตามงานตรวจสอบบัญชีและการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับนโยบายของบริษัท และสอดคล้องกับหน่วยงานต่างของภาครัฐบาล มีความสำคัญต่อการบริหารบริหาร

หมุนเวียน เพื่อช่วยดูแลและรักษาสมดุลระหว่างเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคม และขององค์กร S. NJERI MESHACK (2016) นอกจากนี้ ยังพบว่าการบริหารเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสม มีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจความต้องการทางการเงินในปัจจุบัน สามารถวางแผนประมาณการเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจได้อย่างแม่นยำและชัดเจน เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกิจการ 5) ผลการดำเนินงานของกิจการ ด้านที่ไม่ใช้การเงิน โดยผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับลูกค้า ด้านการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการและการให้บริการหลังการขาย จัดให้มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหากระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถชี้วัดผลการดำเนินงานของกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2555). *Working Capital Management Policy*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวรรณา เจนสวัสดิ์พงศ์. (2560). *COSO 2013 กรอบแนวคิดระบบควบคุมภายในเพื่อประยุกต์ใช้กับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ*. ค้นเมื่อ 21 กันยายน 2565, จาก https://op.mahidol.ac.th/ia/wp-content/uploads/2017/08/02COSO-2013_Suwanna_042017.pdf
- Afrifa, G. A. (2016). Net Working Capital, Cash Flow and Performance of UK SMEs. *Review of Accounting and Finance*, 15(1), 21-44.
- Ali, S., Rahman, A. U., & Obaid, Z. (2017). Can Working Capital Cycle or Cash Conversion Cycle be Factored in Economic Performance of Pakistani Corporate Firms?. *The Journal of Humanities and Social Sciences*, 25(1), 97-108.
- Amarjit S. G., & Biger, N. (2012). The impact of corporate governance on working capital management efficiency of American manufacturing firms. *Managerial Finance*, 39(2), 116-132.
- Bruwer, J. P., Coetzee, P. & Meiring, J. (2017). The empirical relationship between the managerial conduct and internal control activities in South African small, medium and micro enterprises. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 20(1), 1-19.
- Enow, S. T., & Kamala, P. (2016). The accounts payable management practices of small, medium and micro enterprises in the Cape Metropolis, South Africa. *Investment Management and Financial Innovations*, 13(1), 77-83.
- Kabuye, F., Kato, J., Akugizibwe, I., & Bugambiro, N. (2019). Internal control systems, working capital management and financial performance of supermarkets. *Cogent Business & Management*, 6(1), 1-18.

- Karadag, H. (2018). Cash, receivables and inventory management practices in small enterprises: their associations with financial performance and competitiveness. *Small Enterprise Research*, 25(1), 69–89.
- Nzibonera, E., & Ninsiima, J. (2020). Internal Financial Controls and Working Capital Management in Public Universities in Uganda: A Case Study of Makerere University Kampala: *International Journal of Business Administration*, 11(3), 72-82.
- Phornlaphatrachakorn, K. & Na-kalasindhu, K. (2020). Strategic Management Accounting and Firm Performance: Evidence from Finance Businesses in Thailand: *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(8), 309–321.
- Rahman, M. M., Uddin, M. N., & Ibrahim, S. (2015). Measuring the Relationship Between Working Capital Management and Profitability: Empirical Evidence from Bangladesh. *Journal of Accounting and Finance*, 15(8), 120-132.
- Tabang, J.J.T. (2020). *The Relationship between Working Capital Management and Risk Management Among SMEs in the Philippines*. Republic of the Philippines: Rizal Technological University.
- Wichitsathian, S. (2020). Working capital management and its impacts on profitability: the case of small and medium food enterprises in Nakhon Ratchasima, Thailand. *International Journal of Economic Policy in Emerging Economies*, 12(2), 113-120.